

טבילת כלים שנקנו מגוי בשבת:

ע"ש (א"א א"ע כ"ג, ג)

מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה, ויש אוסרים. וירא שמים יצא את כולם ויתן הכלי לאינו יהודי במתנה ויחזור וישאלנו ממנו, ואין צריך טבילה.

ביאור האכה

חותר להטביל וכו' ויש אוסרים וכו' - טעם אלו הב' דעות הוא דבמסכת ביצה דף י"ח אמרינן דלכו"ע אסור להטביל כלי טמא אפילו ביו"ט ונתן רבה הטעם גזירה שמא יעבירונו ד"א ברה"ר וגזירה יו"ט אטו שבת ורב יוסף אמר הטעם שמא יסחוט וגזרינן כלים דלאו בני סחיטה אטו כלים דבני סחיטה ורב ביבי נתן טעם שמא ישהה הכלי מלטבלו עד זמן יו"ט ושבת שהוא פנוי לו ממלאכה ויבוא לידי תקלה שישכח וישתמש בו תרומה קודם הטבילה ורבא נתן טעם דנראה כמתקן כלי.

והרי"ף הביא רק טעם רב יוסף וטעם רב ביבי, וממילא לפי אלו השני טעמים מותר להטביל כלי חדש, דלשמא יסחוט ליכא למיגזר דהא לא משכחת כלי חדש דצריך טבילה ויהיה שייך בו סחיטה דיהיה שייך למיגזר אטו כלים דבני סחיטה, וגם שמא ישהה ליכא למימר דדוקא בכלי טמא אם ישהנו וישתמש בו תרומה ויאכלנו עביד איסורא שאכל תרומה טמאה משא"כ בכלי חדש גם אם ישתמש בו בלי טבילה אין המאכל נאסר ואע"ג דעביד איסורא במה ששתמש בו בלי טבילה אפ"ה משום זה לא גזרינן שמא ישהה כיון דעכ"פ אינו אוכל איסור וגם אין איסור זה כ"א מדרבנן אפילו לדעת הסוברים דהטבילה הוא מה"ת ולכן להרי"ף מותר להטביל כלי חדש.

אבל הרא"ש פסק כטעמא דרבה ורבא, וזה הטעם שייך גם בכלי חדש הנקח מן האינו יהודי שצריך טבילה ואפילו כלי זכוכית דטבילתה לכו"ע הוא רק מדרבנן ג"כ אסור להיש אוסרים הזה כ"כ האחרונים ואע"ג דקי"ל דכלי שנטמא בטומאה דרבנן שרי לטבלו בשבת ויו"ט שאני התם דהוא לא מיקרי מתקן כ"כ כיון דגם בטומאתו היה ראוי להשתמש בו דברים טמאים אבל כלים חדשים דלא היה ראוי להשתמש בו קודם טבילה כלל שפיר הוי מתקן.

אגרות נשה (א"א א"ע כ"ג סימן ע"ה)

... ובארתי שהתוס' סברי דאף בטבילת אדם אינו כלום מה שהרואים שטובל יחשבו שהוא מיקר דעכ"פ הא הוא עצמו יודע שכוונתו לטבילה, וגם התירוץ במים רעים ובימות הגשמים דחוק דכל רואה ודאי לא יתלה במה שאירע לפעמים רחוקים שבא בשרב ומלוכלך בטיט ובצואה ובודאי יאמרו שהוא לטבילה כפי האמת שמצוי טובא, שלכן מפרשי התוס' דכיון שעושה לתקונו רק מעשה שעושה גם להנאתו אין בזה ענין מלאכה ולא יבואו להקל מחמת זה לתקן כלי שהוא מעשה ממש. וכתבתי שהוא כהא דכל האוכלין אוכל אדם לרפואה (שבת ק"ט) ולא גזרו לשחיקת סממנים, דג"כ אין פירושו שלא ידעו הרואים שאוכלם לרפואה אלא כיון שעושה לרפואה רק מעשה שעושה גם לאכילתו אין בזה שייכות מלאכה, שלכן כיון שאף במים רעים ובימה"ג אירע לפעמים שרוחץ אדם שם להנאתו לא מיקרי שעושה מעשה תיקון גברא אלא מתקן במעשה הנאה. והוא פירוש נכון מאד שניחא מה שמותר לטבול אף לתרומה וקדשים שצריך כוונה וגם מה שיכול לברך על הטבילה...